

„Праця“

Український просвітний тижневик в Бразилії виходить в Прудентополи кожного Четверга.

Передплата в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
 Для Галичини річно 10 корон.
 Для України 5 рублів.
 Для Півн. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil. Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від стиха. Більші по 200рс. За всякі оголошення платить ся згори.

PRACIA Prudentopolis Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“. — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Україні до спону
 В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Вітчизна большевизму.

Не знати, що більше подивляти у Французів, чи їх короткозорість у східній політиці, чи заланність на чуже добро. Від самого початку російської революції і розмаху українського народу до осягнення незалежності для своєї країни, бачимо мов як марево — нечисту силу Францію заскакуючу коло Чорного моря, України і цілої Росії. Утрата величезної суми франків у формі позички бувшій царській Росії, а друга така сума вложена у російські підприємства, очевидно не дає Франції спокою і тому робить вона все можливе, щоби відібрати хоч частину своїх капіталів від свого збанкрутованого вірителя, Росії.

З початку російської революції Франція старалася з подиву гідною енергією і посвяченням усього, що мала, гроша, амуніції, ба навіть життя своїх молодих жовнірів-героїв, щоби повернути до життя стару царську Росію. До 35.000 мільонів франків, які позичила царській Росії перед війною і в часі війни, та до кольосальної суми вложеної у російські підприємства, Франція доложила ще який біліон до того, щоби розбудити і до життя привести Росію. Франція вислала навіть своє військо на Україну, щоби здавити силою оружа український нарід. Франція завізвала грецьке правительство до походу на Україну, щоби будувати на руїні свободи українського народу велику неділи-

му деспотичну Росію. Молода українська республіка мала при своїм народженю аж шістьох катів Іродів, що чигали на її життя: Росію, Німців, Польщу, Румунію, Грецію і далеко від України положену Францію. Стара, зорганізована і здисциплінована держава, побачившия окруженою стільки ворогами, булаби задрожала о свою будучність; шож говорити про молоду, щойно в пеленках, Українську Республіку! Франція вже відразу заявила себе смертельним ворогом України, але геройське українське козацтво відбило її напад. Уже та перша невдача Французів повинна була їх отверезити, та видко що «кого Бог хоче укарати, тому відбирає перше розум», і вони не покинули раз наміреної цілі. Не могли самі доконати диявольського діла, виручилися створеною ними «великою Польщею». Україна поздоровила вже Французів устами українського героя Семена Петлюри «вмираючі кланяються Вам», та прийде хвиля, коли бутна нині Франція може повторити ті самі слова. Україна має завдячити Франції свій занепад; Франція воювала Україну сама своїми військами, Франція посилала проти України Греків, Румунів, Росію (під Денікіном), а тепер вислала Польщу.

І Україна побита, зруйнована, поневолена з одного боку Ляхами, з другого большевиками, перестала бути дієвим чинником воєнних операцій на сході Європи. Побита, але не забита Україна знеможена у тяжкій нерівній боротьбі заняла вижидаюче становище, а тимчасом Франція

судьба бувшої латаної великої Росії або Австрії мала би бути ласкавішою для також латаної Польщі, та еще у двацятім століттю, де народи прозріли і рвуться до волі?!

Може бути, що у заслплених Французів наступила зміна у логічним думанню, та історія вірна своїм предвічним засадам отворить їм очи і вони зрозуміють свою помилку будовання сильної Франції на спорохнавілій в зародку Польщі, але це буде запізно!

Найсильніший у східній Європі протибольшевицький український велит повалений, таки тими самими, котрі найбільше боять ся большевицьких теорій, а до котрих країв большевизм пхаєть ся дверима і вікнами. Нині маємо у східній Європі дві воюючі сили — капіталістів і пролетарів а демократична свободолобна Україна стоїть у самій середині воюючих сил. З ким має повалена Україна йти: з російськими большевиками, котрих завзято побороувала і два рази прогнала зі своїх границь, чи з Французами а зглядно їх вихованкою деспотичною Польщею?! Знаючи і памятаючи похід Французів на Україну можна догадатися, які має Україна симпатії до них; про Польщу і симпатію Українців до неї нема що й говорити. Нема в Галичині, у Холмі, Волині, Полісся та Поділю ані одного міста, села або присілка, нема одной громади української, родини, ані одной української людини, у котрої серцю не лишили Ляхи як найбільше жалю і болю. Де прихилить ся серце Українця, чи до того бундючного вельможі, кот-

за «панську ласку», чи звернеть ся зі своїми симпатіями до того, котрий несе йому широкі ниви громадського лану, дивовижну комуну, касарняне життя, кпини з релігійних почувань, громадський «шарварок» на ціле життя? Здаєть ся, що скорше вибачить ся большевикови його дурноту чим ляцькому катови непростимі звіврства.

Шож зробить український мужик у таким випадку, коли большевик подасть йому їсти борщ вилками, а пироги ложкою? Певно, що ложки ужие до висербаня борщу, а вилками або і пальцями змете з миски пироги, отже зробить так, як йому приказує його хлопський практичний розум а не так, як сего захоче одурілий большевик. Та інакше маєть ся справа з панськими буками, нагайками, знуцанням, моречнем та жаданням «цілувати панську бючу руку за панську ласку». Ми не повинні замикати наших очий на живу дійсність, а брати річ без натягання і так, як вона дійсно стоїть — так її треба видіти як її практикують обі тепер воюючі сторони. Нашій Україні прийдеть ся тепер хоч не хоч проливати знов ріками свою кров за «панські жарти», або большевицькі утопії — залежно від того, під чию кормигу Україна попаде і котрий з її ворогів стане її повелітелем-паном.

Французи і Ляхи будують сильний мур-охорону західної культури (розумій капіталу) перед здичилою російською большевицькою навалою. Був би мур муром, як би не було у ній дір і прогалів; якби у тій ляцькій державі не була

Позір України в Бра-

З початку російської революції Франція старалася з подиву гідною енергією і посвяченням усього, що мала, гроша, амуніції, ба навіть життя своїх молодих жовнів-героїв, щоб повернути до життя стару царську Росію. До 35.000 мільонів франків, які позичила царській Росії перед війною і в часі війни, та до кольосальної суми вложеної у російські підприємства, Франція доложила ще який біліон до того, щоби розбудити і до життя привести Росію. Франція вислала навіть своє військо на Україну, щоби здавити силою оружа український нарід. Франція завізвала грецьке правительство до походу на Україну, щоби будувати на руїні свободи українського народа велику неділю.

Позір. Українці в Бразилії! пригадуємо, що сего року буде відбуватись спис людности у Бразилії. тому всі ми маємо, мусимо, і повиннісьмо записуватись яко українці — **UCRAINO**. вже минули сі часи, що нас записували за всяких, а нині не вільно нам інакше, як лише українцями.

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(повість).

3)

Тарас був один з корінних, старих полковників: він весь був так і сотворений для боевої тревоги й визначався твердою і прямою вдачею. Тоді між українською старшиною почав уже проявляти ся вплив Польщі. Богато було таких, що переймали польські звичаї, заводили в себе розкоші, величаву послугу, соколів, ловчих, обіди, двори. Тарасові було те не влад. Він любив просте козацьке життя і посварив ся з тими своїми товаришами, що нахилились на польський лад, називаючи їх хлопами польських панів. Вічно невгамовний, він уважав себе правовим заступником православної віри. Самоправно входив у села, де тільки жалувались на утиски арендарів і на придачу нового димного. Сам із своїми козаками творив над ними суд і поклав собі за закон, що в трьох випадках треба все брати за шаблю: Коли комісарі не повважали в чімнебудь старшин і стояли перед ними в шапках: коли насміхались над православною вірою і не пошанували предківських звичаїв; і врешті коли ворогами були бісурмени і Турки, проти яких він уважав в кождім випад-

ликою Польщею». Україна поздоровила вже Французів устами українського героя Семена Петлюри «вмираючі кланяються Вам», та прийде хвиля, коли бутна нині Франція може повторити ті самі слова. Україна має завдячити Франції свій занепад; Франція воювала Україну сама своїми військами, Франція посилала проти України Греків, Румунів, Росію (під Денікіном), а тепер вислала Польщу.

І Україна побита, зруйнована, поневолена з одного боку Ляхами, з другого большевиками, перестала бути дієвим чинником воєнних операцій на сході Європи. Побита, але не забита Україна знеможена у тяжкій нерівній боротьбі заняла вижидаче становище, а тимчасом Франція у своїм засліпленю мурує з нечасно народженої Польщі сильний мур проти російських большевиків, та мурує так по партацьки і з таким незнанням відносин на сході, що дивлячися на їх роботу, не можеш надивувати ся, як може культурний нарід робити таку основну помилку. Чиж

ку за річ дозволену підняти оруже на славу християнства.

Тепер він тішив ся задалегідь думкою, як то він появить ся з двома синами на Січі і скаже: «Ось дивить ся, яких козаків я вам привіз!» як представить їх усім старим, загартованим в боях товаришам; як буде дивитись на їхні перші подвиги в бою і гулятиці, яку теж мав за головну прикмету лицаря. Зразу хотів післати синів самих, але на вид їхньої свіжости, росту, могутньої фізичної сили спалахнула його рицарська дупа, і він рішив на другий таки день їхати і собі з ними, хоч сього було треба тільки його впертій волі. І вже він побивав ся, давав накази, вибирав коні і зброю для молодих синів, заглядав і в стайню і в комору, назначив наймитів, що мали завтра їхати з ними. Осаул Товкачеві передав свою владу і твердий приказ, не гаючись явити ся з цілим полком, як тільки він подасть вістку із Січі. Хоч він був і під чаркою, і в його голові крутило ся від хмелю, а проте не забув нічого; навіть звелів напоїти коний і дати їм в ясла що наліпшої пше- ниці, й вернув ся втомлений від тих турбот.

— Ну, діти, тепер пора спати, а завтра, що Бог дасть. Та не стели нам постелі! Нам не треба постелі: ми будемо спати на дворі.

раїна стоїть у самій середині ворожих сил. З ким має повалена Україна йти: з російськими большевиками, котрих завзято побороувала і два рази прогнала зі своїх границь, чи з Французами а зглядно їх вихованкою деспотичною Польщею?! Знаючи і пам'ятаючи похід Французів на Україну можна догадатися, які має Україна симпатії до них; про Польщу і симпатію Українців до неї нема що й говорити. Нема в Галичині, у Холмі, Волині, Поділію та Поділю ані одного міста, села або присілка, нема одної громади української, родини, ані одної української людини, у котрої серцю не лишили Ляхи як найбільше жалю і болю. Де прихилилось серце Українця, чи до того бундючного вельможі, котрий забив йому на його очах тата, збесчестив донечку, підпалив хату, зробив з церкви стайню для своїх коний, розстріляв його духовного й громадянського провідника і приятеля, зрабував батьківщину, вичислив двацятьпять буків і в додатку казав себе поцілувати у руку та і подякувати

Ніч тільки що накрила небо; але Бульба усе лягав спати рано. Він розкинув ся на килимі, накрив ся баранячим кожухом, бо нічне повітря було досить холодне, та Бульба таки любив накривати ся тепліше, коли був дома. Незабаром він захропів, а за ним увесь двір; все, що лежало по різних кутах, захопило і зашвирило. Найперше заснув сторож бо він за всіх напив ся ради приїзду паничів.

Тільки нещасна мати не спала. Вона припала вголовах дорогих синів, що лежали поряд; вона розчісувала гребенем їхні молоді, недбало скудовчені кучері і зрошувала їх слізми. Вона дивилась на них уся, дивилась усіми чуттями, немов обернула ся в один погляд, і не могла надивити ся. Вона виплекала їх власною грудню, вона зростила, зледіяла їх — і тільки на одну мить бачить їх перед собою. «Сни мої, сини мої милі! Що буде з вами? Що жде вас?» промовляла вона і слези потекли по морщинах, що відмінили її колись чарівне обличчя. Справді, вона була нещасна, як кожна жінка того удалого віку. Вона тільки хвилину жила любовю, тільки в першій захваті молодости, а там суровий зводитель її серця кидав її для шаблі, для товаришів, для гулятки. Вона бачила мужа два-три дні на рік, а відтак кілька літ не було про нього і слуху. Та й коли вона бачила ся з ним, коли вони жили вкупі,

чу руку за панську ласку». Ми не повинні замикати наших очий на живу дійсність, а брати річ без натягання і так, як вона дійсно стоїть — так її треба видіти як її практикують обі тепер воюючі сторони. Нашій Україні прийдеться тепер хоч не хоч проливати знов ріками свою кров за «панські жарти», або большевицькі утопії — залежно від того, під чию кормигу Україна попаде і котрий з її ворогів стане її по- велітелем-паном.

Французи і Ляхи будують сильний мур-охорону західної культури (розумій капіталу) перед здичилою російською большевицькою навалою. Був би мур муром, як би не було у ній дір і прогалин; якби у тій ляцькій державі не було десятків мільонів смертельно ворожих націй. Зі заходу в тій польській «протибольшевицькій башті» є півпята мільона Німців, на полудни кількатор тисяч таких самих Німців і не ласкавіших Чехів, на півночі непримирних п'ять мільонів Українців. У нутрі того муру також не усі захопле-

яке було її життя? Вона терпіла зневаги а то й побої; вона зазнала милування тільки з ласки; вона була якоюсь дивною істотою в тім зборі нежонатих лицарів, що на них гуляще Запороже кинуло свій суровий характер. Молодість безрадосно майнула перед нею, і її вродливе обличчя і груди відцвили без поцілув і перед часом покрили ся морщинами. Вся любов, всі почуття, все, що ніжного і цалкого у жінки, — все перемінило ся у неї в материну любов. Вона, як степова чайка, впла ся над своїми дітьми з жаром, з палкою любовю, з слезами. Її синів, її милих соколів забирають від неї, — забирають на те, щоб не бачила їх ніколи! Хто знає, може у першій битві Татарин зрубає їм голови, й вона не знати-ме, де лежать їхні покинуті тіла, котрі розклюють хижі птахи; а за кожду краплю їхньої крові віддала-б вона всю свою. Плачучи, дивилась вона їм в очи, коли всемогучий сон вже почав їх ступляти, і думала: «Може таки Бульба проспавшись, відложить від'їзд на днів зо два; може він тому тільки рішив ся так скоро їхати, що вишив за багато».

Місяць з високого неба давно вже освітив двір наповнений сплячими людьми, густу купу верб і високий бурян, що в ньому тонув паркан, який обгороджував двір. Вона все сиділа в головах у своїх милих синів, ні на хвилю не зводила з

ні великою Польщею, з котрих то невдоволених зі шляхоцької Польщі треба поставити на першій місці польських большевиків, жидів та соціалістів. От і такий то французько-польський мур, що має охоронити західну культуру і її капіталістичних майстрів. Ляхи вже відкинули предложені большевиками мир і то відкинули проти волі соймових соціалістів польських. Шож наступить тепер, коли не прийшло до мира? Війна латаної з ворожих націй Польщі з большевиками, тими самими большевиками, котрі потрапили проковтнути Денікіна, Юденича, Колчака, підбити цілу Росію, не виймаючи і України, наразити альянтів на страту кількох біліонів доларів виданих на російських «освободителів» і їх армію. Скорше чи пізніше знайдеться Польща у тім приємнім положенню, в яким нашлася Україна в падолисті 1919 року, з тою ріжницею, що здається буде мати троха більше ворогів, чим вона сподієся. Польськими охоронними мурами і через його німецько-чесько-литовсько-українські діри перелізе російський ступайко большевик і заткне на варшавським соймовім будинку свою червону плахту, а потім, поволи, спритно, по жидівськи, звернеться до коханої родителки Польщі і нашого завязаного ворога Франції.

О. П.

Резолюція в американським Сенаті за визнанням України і інших держав.

Дня 22. марта вніс в Сенаті Злучених Держав у Вашингтоні сенатор В. Г. Кінг таку резолюцію:

„Тому, що большевицька революція в падолисті 1917 р. принесла упадок публичного ладу в Росії, наслідком чого повстав політичний хаос, з виїмком тих частин Росії, які зуміли перешкодити розміри большевицького замаху; тому, що для свободи і охорони населення треба установити якоесь правительство;

тому, що повстали окремі правительства в Естонії, Латвії, Литві і на Україні на те, щоб зберегти публичний лад і ці правительства установили місцеві влади в згаданих краях та не допустили большевиків до захоплення влади тамже;

для цілої Росії, або будуть вирішені відносини межі поодинокими частями давнішої Росії загально-російським конституційним зібранням нехай буде рішено:

що єсть думкою Сенату, щоби правительство Злучених Держав визнало фактичне існування окремих правительств Естонії, Латвії, Литви й України, тимчасово, до сього часу, доки відносини тих країв до Росії або до інших частин Росії не будуть вирішені загально-російським конституційним зібранням, або доки не буде установлена власть федерального республіканського правління в цілій Росії“.

Чи не запізна реформа на Україні.

Виборний парламент; вибраний президент; відвічальне правительство; нова армія.

Львівська „Громадська Думка“ повідомляє, що в Кам'янці утворилася Українська Національна Рада, зложена з представників усіх партій, також галицьких. До президії Ради входять між іншими: проф. Корчинський, др. Баран і прф. Липа.

Рада є дорадним органом проф. Огієнка, уповноваженого наддніпрянського правительства, і підготовляє віднову державного будівництва, виробляє проект державної конституції, опертої на основах демократичної республіки з парламентом, виборним головою держави і правительством.

Рада обмірковує також плян нової державної військової організації, побудованої на загальнім обовязку військової служби, з виключенням дотеперішньої дуже шкідливої отаманщини. Для вишколення майбутньої армії малиб бути чужі офіцери. Кадрами для неї сталиб ті частини галицької армії, які остали ще за Збручем.

Рада займається також питанням про покликання до життя передпарламенту. Він мавби бути зложений з представників усіх партій господарських та просвітних організацій і університетів. Поруч того піднімається другий проект: щоби скликати давню Центральну Раду. Над здійсненем остаточного проекту вже й працюють визначні мужі України. Мавби бути створений новий уряд. Намічено коаліційний кабінет. Соціал-демократи відвертаються рішучо від тих політичних мійр і досвідів, якими так богате було правительство Чеховського, Остапенка і Мартоса. Затє соціалісти-революціонери не хочуть брати відповідальности за дальшу державну роботу. Вони обцяють вицофатись з коаліційного правительства, але всетаки впевняють, що не будуть перешкаджати в державній роботі.

Додаток до ляцьких звірств у С. Галичині.

З початком цьвітня арештували польські влади євищенка-цароха о. Дь Юр

невелі. Москалі краше з Ним обходились, як той окричаний католицький нарід польський.

Рівнож довідуємося з достовірного жерела, що крім Митр. А. Шептицького, котрий много терпить від вражої Ляшні, єще тепер много терпить також і Преосв. Еп. перемиський Йосафат. Нема тижня, щоб не було в палаті єпископській ревізії ляцької. Підчас ревізії не можна ані словом обізватися, бо револьвер до грудий прикладають.

Така то доля князів нашої Церкви, а а шож подумати о біднім народі?... Правда вийде колись на верх, а тоді переконаються, що ляцьке поступованне у Східній Галичині було гірш татарського.

Вісти з України.

Повстання.

На півдні України в Херсонщині і Катеринославщині повстання проти большевиків. Повстанці визнають уряд Української Народньої Республіки і чекають приходу голотамана Петлюри.

Голод і тиф в Карпатських горах.

На бережській Верховині панує дальше голод і голодовий тиф. По селах н. пр. у Веречках лежить до 400 людей хорих. В селі Буковці вимерло зовсім 5 хат, по других селах також багато таких випадків. В одному селі захоріло в одній хатині 11 душ і нема кому ходити коло них. З весною голод і пошести ще збільшуться, а помочі ні звідки.

Український університет в Кам'янці.

Число слухачів на українським університеті в Кам'янці виносить 1280, з того на історично-філософський відділ є записаних 310, на фізико-математичний 475, на сільсько-господарський 201, на правничий 273 і на богословський 39. Крім того вплинуло до канцелярії понад 250 подань о прийняття.

Тиф шириться.

Доносять нам: Поза лінією Чортків, Тернопіль, і на Волині тиф так розпаношівся, що навіть Американці, які „нічого не бояться“ по кількох випадках смерті на тиф, думають що його годі при теперішних обставинах побороти. Тиф видно сильнійший від очайдушних обсмалених Американців. — Українське Лікарське Товариство повинно видати в сотках тисяч а то й у міліснах примірників популярну брошурку про спосіб скорону перед тифом і про спосіб ратування недужих на тиф, та розкинути ці брошурки між українським народом. Інтернаціональне товариство для поборювання тифу дасть радо фонди на видання такої книжки.

Причини відірвання України від Росії.

Під таким наголовком розіслало Українське Пресове Бюро в Голандії статтю Др. Бруна Гана, написану по французьки. Др. Ган виказує, що справа самостійної України це не лише забаганка національних фанатиків, але також справа економічної ваги.

Арешт українських комуністів московських.

До „Впереду“ доносять, що на першій з совітським урядом від українських комуністів виїхало з Києва до Москви осіб, між іншими М. Ткаченко й Полюх.

По найновішим вісткам члени тієї гачі Ткаченко й Ю. Мазуренко арештовані й інтерновані в Росії. Інтернована і Делегація Директорії в складі Бензі, синського й С. Мазуренка.

Проскурівський скарб.

В часописях були вістки, що денікінові добровольці захопили вагони із українським золотом то шо. Одначе ці вісти мабу відповідати по правді, бо по донесенні „Волі“, вагони з державним майном пограблені проскурівськими селянами під евакуації Проскурова. Через те деякі з околиць Проскурова в кількох містах стали мільонерами й закупили у Проскуріві мало що не всі розграблені квартали всі золоті речі, котрі Директорія рекувала в Києві.

ВСЯЧИНА.

Вільсон хоче диктувати умови Туреччині.

Президент Вільсон нотою повідомив антант, що мимо правительства Злучених Держав не буде заступлене на додатковій ференції в справі закінчення миру Туреччиною, він хоче диктувати ці умови.

Це стало відомим, коли міністер зовнішніх справ оголосив ноту, яку слано в справі Туреччини. В ноті настає на це, щоб два найважнійші турецькі міста в Європі, Адріянополь і Кірк Кіліс віддати Болгарії, союзникови Німеччини часі війни замість Греції. Тихе порозуміння яке наступило поміж Англією, Францією й Італією в справі поділу Мезопотамії, Палестини, Арабії, Сирії і турецьких островів рівнож не знайшло згоди у президента, і домагається, щоб ці краї віддано в цілім великим державам до дальшого рішення.

Голандське правительство обовязало зупинити бувшого цесаря.

Як повідомляють часописи правительств антант прийняли до відома послідну голандського уряду в справі бувшого німецького цесаря.

Голандське правительство нотою з 5. марта пораз другий відмовилося визнати бувшого цесаря Німеччини антанті. Тимчасово вислано нотою заадресованою голандського премієра і в ній рівночасно заповненне, що голандське правительство зобовязується до найдальших границь захищати свободу Вільгельма і не допустить до цього, щоб він пораз другий став перешкодою для Європи.

Повстання Турків проти альянтів.

З Будапешту наспіли телеграми, що в цілій Туреччині з виїмком тільки міста Константинополя вибухло повстання проти альянтів.

Телеграма з Атен доносить, що голандське правительство поробило вступні приготування в справі заняття міста Адріянополя у східній Тракії.

Кім Сенаті за України і інших держав.

Дня 22. марта вніс в Сенаті Злучених Держав у Вашингтоні сенатор В. Г. Кінг таку резолюцію:

„Тому, що большевицька революція в падолисті 1917 р. принесла упадок публичного ладу в Росії, наслідком чого повстав політичний хаос, з виїмком тих частий Росії, які зуміли перешкодити розміри большевицького замаху; тому, що для свободи і охорони населення треба установити якесь правительство;

тому, що повстали окремі правительства в Естонії, Латвії, Литві і на Україні на те, щоб зберегти публичний лад і ці правительства установили місцеві власти в згаданих краях та не допустили большевиків до захоплення власти тамже;

і тому, що неможливим буде для населення Росії установити федеральне республіканське правління для цілої Росії, доки буде тривати большевицька навала;

і тому, що потрібно, щоб такі місцеві правительства були задержані, хоч тимчасово, заки повстане федеральна республіканська власть

Рада займається такою справою. Він кликанне до життя передпарляменту. Він мавби бути зложений з представників усях партій господарських та просвітних організацій і університетів. Поруч того піднімається другий проєкт: щоби скликати давню Центральну Раду. Над здійсненем остаточного проєкту вже й працюють визначні мужі України. Мавби бути створений новий уряд. Намічено коаліційний кабінет. Соціал-демократи відвертаються рішучо від тих політичних мрій і досвідів, якими так багате було правительство Чеховського, Остапенка і Мартоса. Затє соціалісти-революціонери не хочуть брати відповідальности за дальшу державну роботу. Вони обіцяють вицофатись з коаліційного правительства, але всетаки впевняють, що не будуть перешкаджати в державній роботі.

Додаток до ляцьких звірств у С. Галичині.

З початком цвітня арештували польські власти священника-пароха о. Др. Юрика в Золочеві. Сей священник вірець робітника на полі церковнім і народнім. По занятю Золочева Москалями взяли його Москалі на Сибір, а вернувши з неволі працював дальше, яко парох, в Золочеві. Се не до вподоби стало Ляхам. Не вдоволилась тим люта Ляшпня, що не лиш що замкнула в тюрму, але так збибли великого народолюбця — о. Др. Юрика, що хто знає, чи вийде живий з тої

Тиф ширився. Доносять нам: Поза лінією Чортків, Тернопіль, і на Волині тиф так розпаношався, що навіть Американці, які „нічого не бояться“ по кількох випадках смерті на тиф, думають що його годі при теперішних обставинах побороти. Тиф видно сильніший від очайдушних обсмалених Американців. — Українське Лікарське Товариство повинно видати в сотках тисяч а то й у мільонах примірників популярну брошуру про спосіб схорону перед тифом і про спосіб ратування недужих на тиф, та розкинути ці брошури між українським народом. Інтернаціональне товариство для поборювання тифу дасть радо фонди на видання такої книжки.

Причини відірвання України від Росії.

Під таким наголовком розіслало Українське Пресове Бюро в Голяндії статтю Др. Бруна Гана, написану по французьки. Др. Ган виказує, що справа самостійної України це не лише забаганка національних фанатиків, але також справа економічної ваги. Україна іменно має всі матеріяльні засоби для самостійного розвитку промислу рільництва. Опісля займається стаття економічними справами України, дередовсім продукцією плодів, державними доходами з українських земель, а дальше згадує про деструктивну працю руского уряду для української культури, через що Українці виказують найменший процент грамоти між всіми народами бувшої імперії. Стаття кінчиться заявою, що Росію треба зреформувати через признання незалежності окраїнних держав.

антанти прийняли до відома постанову голяндського уряду в справі бувшого нікого цисаря.

Голяндське правительство нотою з 5. марта пораз другий відмовилося від бувшого цисаря Німеччини антанти. Тим шенне вислано нотою заадресованою глійського прем'єра і в ній рівночасно заповненне, що голяндське правительствозобов'язується до найдальших границь межити свободу Вільгельма і не допустить до цього, щоб він пораз другий став перешкокою для Європи.

Повстання Турків проти аліантів.

З Будапешту наспіли телеграми, що цілій Туреччині з виїмком тільки однієї міста Константинополя вибухло повстання проти аліантів.

Телеграма з Атен доносить, що грецьке правительство поробило вступні приготування в справі заняття міста Адрианополя у східній Тракії.

Італійці захопили пристань Скутар.

Офіційальні телергами, які наспіли з Београда, столиці Сербії заповнюють, що сербські війська заняли пристань Скутар і заповнюють з повною рішчюстю поборити цю пристань, що з італійської сторони вперто речить цій вісти.

Грошевий хаос в Естонії.

В Естонії панує найбільший грошевий хаос. Там курсують всякого рода гроші іменно: естонські марки, царські рублі, і російські рублі, Керенського рублі, Юденіча

них очей і не думала про сніг. Висе коні чуючи досвітток, полегали на траву й перестали їсти, листе на верхках верб почало шелестіти, і звільна шелестяча хвиля спустила ся ними до самого долу. Вона просиділа до самого світу, ні трохи не втомившись, і бажала в душі, щоб ніч протягнула ся як мога довше. В степу роздало ся дзвінке іржанне лошасти; червоної пасмути заясніли на небі.

Раптом Бульба пробудив ся й підняв ся. Він дуже добре памятав усе, що звелів учера.

— Ну, хлопці, годі спати! Пора! пора! Наїйте коний! А де стара? Швидше старе, готуй нам їсти: дорога далека!

Відна старуха, втративши остатню надію, сумно пошлепа ся до хати. І між тим, як вона, плачучи, варила сніданок. Бульба, роздавав накази, метушив ся в стайні і сам вибирав для синів коні.

Буреаки наче переродились: замість брудних чобіт явили ся на них сафянові, червоні, з срібними підковами; шаровари, завширшки в чорне море, з безлічю складів, зборок, були перевязані золотим очкуром; до очкура були причеплені довгі ремінці з китицями і бляшками задля люльки. Кармазинові жупани з яркого як вчюнь сукна, були підперезані квітчастим поясом; білі турецькі пістолі засунені за пояс; шаблі бризкали при боці.

(Дальше буде).

ЛЮБИ ДІТИ ЧИТАЙТЕ СЕ, АЛЕ КІЛЬКА РАЗ І ЗАДЕРЖІТЬ СЕ В СВОЇЙ ПАМ'ЯТИ.

Вернув ся Сагайдачний у Київ, почав будувати церкви, заводити школи, а як їхав через Київ ерусалимський патріарх Теофан, то Сагайдачний попросив його висвятити кілька єпископів. Все те дуже не подобало ся Полякам і вони почали вже накладати на то все свою руку, як тут знов прийшло лихо: вирушив на Польщу турецький султан. Вийшов був проти Турків польський гетьман Жолкевський, але Турки розбили Поляків, убили самого гетьмана Жолкевського, а голову його відвезли у самий Царгород.

От тут і знов до Сагайдачного: «поможи нам. Ми вже тобі все — лиш помози». Знов послухав Сагайдачний і вступив проти Турків, що облягли були Поляків під Хотином на Дністрі. Підійшов Сагайдачний під Хотин у ночи, та як счинив крик, як почали козаки стріляти, як увірвали ся в середину турецького табору, то Турки й не стамали

ся, як на їх очах получив ся Сагайдачний з Поляками.

Сорок днів тягла ся облога, а постім насунули Турки цілою силою на самих козаків, та козаки не тільки їх відбили, а навіть гнали назад до самого табору турецького і там так притиснули, що мали вже Турки підлавати ся, як тут Поляки взяли та й помирили ся з Турками, знов проти волі Сагайдачного.

IV

Погане насгало жите на Україні. Гірко в'їдала ся панщина в душу і в тіло народа, ніхто не був певний ні своєї віри, ні свого майна, ні свого жити навіть, бо от, ні звідси ні звідти, могла з кожного боку і в кожду хвилю насунути ся біда. Спільщили ся наші пани і тиснули матір Україну гірше від лютих ворогів. У Львові, наприклад, уряд виключив всіх Русинів-Українців з усяких ремісничих товариств, не дозволяли дзвонити по наших церквах, заборонено було ходити з Найсвятійшими дарами до хорого Русина євшащенкови, заборонено мерця-Русина переносити через місто. Ой, винили повну гіркої наші предки, повну та ще й з верхом, звичайно лиш хто не продав своєї душі, не кидав віри батьків і матерчої мови. А за те всяким відступникам та ренегатам було добре. О так точнітьньо як і тепер: лиш еласкудь свою думу, — а вже буд гаразд.

Але гернець народа, хоч і міцний, й він уриваєть ся — а що нарід не ще тоді так прибитий як тепер і світили в пам'яті народній і князі світової свободи, то й повставав народ проти угнетелів з мечем в руках. Не було в нас, недостатчі і в мирних дожджах своїх прав, лиш з того ніколи нічого не виходило. Так наприклад, в 1625 році вислали козаки до уряду своїх послов і наказали їм просити: щоб устали перешкоди за віру, щоб не відбиралося заступів їх прав і привілеїв, щоб не відбиралося козацьких судів і т. д. Але як повів уряд польський? Вислав проти козаків гетьмана Станіслава Конецького з 30.000 війська.

Попробували козаки вести переговори з Конецьпольським, але він і слухати нічого не хотів. Відсунули ся козаки від Боровиці — а гетьманом був той час Жмайло. Стали битися козаки з Поляками — нічия сторона не бере. Все-ж трудно козакам вдержати ся. Було лише 20 тисяч а Поляків 30. Відступили козаки від Курукове озеро і там обляг Конецьпольський. Довго відбив ся козаки та не сила їх була і мушкетери піддали ся а старшим на місце гетьмана Жмайла призначено Михайла Дорошенка. Се був зібний чоловік і добрий воїн. Раз він давав ся в знаки Татарам і раз, напр., насунула Кримська

лі, філяндські марки, данські корони, шведські дронери, „східні“ рублі і німецькі марки та англійські банкноти.

Епископ засуджений на смерть.

В Темешварі в Семигороді, який у сій війні Румуни відібрали в останній часі від Мадярів — засудили військові влади місцевого єпископа Юлія Глетфельдера на смерть за се, що на зборах, які уряджував виступав ворожо проти Румунів. Міжнародна місія Червоного Хреста в порозумінню з англійською місією здержали, щоправда виконання засуду, єпископа випущено, але він надаліше остає під дозором румунських властей.

В кулко, Мацею!

Польський міністер закордонних справ, Патек вручив представникам антантських держав у Варшаві текст ноти, яко відповідь на мирове пропозиція большевицького правительства Росії.

В першому пункті відповіді містить жадання дезанексії зі сторожи Росії всіх земель, які вона забрала підчас розборів Польщі. Значиться, большевицьке правительство повинно забрати свої війська й адміністрацію на ту лінію, на якій стояла Росія перед роком 1772.

Гарно. Тоді одним махом Росія подається поза Дніпро і Україна до Дніпра перестав належати до Росії, навіть як союзна республіка із спільним „господарським устроєм“ та спільною „військовою силою“.

Але, щоби ти „гайдамако“ не гадав, що вона має тоді стати справді вільною, то д. Патек жадає в цьому ж таки пункті „уневажнення великого злочину поділу Польщі“. Коли-ж поділ цей уневажнений, то тим самим є колишня Польща, до якої належать „східні креси“, себто Україна по Дніпро.

Вправді в другій точці цього самого замітного документу є жадання признати де-юре держав, що повстали на руїнах Росії, але, щоби ти, „брате русине“, не подумав собі, що це відноситься й до України, то там є знова маленький додаток: „держав, які зараз de facto існують“. Котра-ж з цих нових держав de facto існує, а котра ні, об тім можна всіляко толкувати.

І так далі — одним словом: В кулко, Мацею!

Що розбір етнографічної Польщі, це насильство, отже політичний злочин, на це можна писатися, але розбір Польщі, яка загарбала Литву, Білу Русь й Україну та поневолювала ці народи і визискувала їх, експлуатувала в неімовірно глупий спосіб, на нашу думку цей злочин є настільки злочинним, настільки загарбаного добра не віддано їх правним власникам, значиться Литви — литовському, Білої Русі — білоруському, а України — українському народови. Отсе був той злочин, який тепер конечно треба направити, хоч дати повне відшкодування цим покривдженим народам неможливо, так багато потерпіли вони, стаючи безмовним предметом дипломатичних шахрайств.

Коли-б Болгарії не віддано болгарам, Сербії сербам, а Румунії румунам, то й повільний розбір Туреччини мана би теж назвати великим злочинним, неменьшим від розбору Польщі.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?

Зайдіть до Григорія Кушніра кольтонія Шавієр да Сільва — Папандуа С. Катаріна.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без домішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО“.

Kuchmir Gregorio Colonia Xavier da Silva
cont. Papanduva S. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO,

у Ірудентополі.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:

Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis — Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти кольтоніяльні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.

Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Росія на схід — хай буде, як було в кулко Мацею!

Чи большевики зрозуміють цей панський жест і як їм взагалі подобається еляборат пана Патека, не знаємо, але що він не може подобатися ані Литві, ні Білорусі, ні Україні, ні так званій антанті, нікому, хто не є несповна розуму — це певно.

Шість літ ішла страшна різанина, народи гинули, від куль, від стричків, голоду, холоду, хороб і всякої нужди на те, щоб вернути на лінії зперед 1772 р. Союз народів, 14 точок Вільсона, самозначення націй і нараз: „Польща сама рішатиме про долю територій, що лежать на захід від границі з 1772“!

Ні, це не відповідь большевицькому правительству Росії, а поличник нам, що ці території замешкуємо, це найбрутальніша провокація, яку собі лише можна уявити і вона без відповіді не останеться.

Читаючи отсей знаменитий документ польської дипломатії, мимохіть пригадуєш собі слова канцлера Акселя Оксенштієрні:

„Не знаєш сину, як мало треба розуму, щоб панувати над світом“.

Та ще одно, приходиться на гадку, а саме що можна робити дуже славні годинники й писати погані дипломатичні ноти.

На всякий спосіб пане Патек! В кулко

тих зборах між иньшими точками ухвалено, щоб не виганяно анархістів з пол. Америки.

Щира розмова з моїми мудрими „противниками“. (В сираві моєї донеси „Без дороги“).

II

Життя є борбою — такий закон природи. Боряться партії, борються нації, борються цілі держави. У такій борбі одні падають, розгонтуються, гинуть і зникають, часом лишивши той чи инший слід в історії, а часом згинуть так, як худоба в лісу без усякого признаку. Інчі знов виходять побідниками, входять в історію з гордим чолом, множаться і розселяються по землі в великім розцвіті своєї сили і могутности.

Доля так хотіла, щоб ми впали, щоб ми належали до нації, яка простерлася на землі і присуджена до смерті. По нас там у Європі топчуться. Топчуться Ляхи, Москалі, Румуни, Французи — словом топчуться всі, хто вплутався в борбу. Топчуться не дивлячись на те, які музи нам завдають. Закон природи їм каже нас топтати, щоб займати під небом наше місце, нашу землю. Аби ніхто не перешкодив їм топтати нас олішоси-

Найбільший український склеп в Ірудентополі

Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка вдєспотить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найріжнородніших матерій, наймодніших кольорів к а с е м і р и, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів солом'яних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, заліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свїчки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандьокової, фасолі, кази зернятами, незрівняного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди свїже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витривалу, найменшої ваги, а найсильнійшу. Скуповую на велику скляку герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilo Wojtowycz

Prudentopolis, Parana, Brazil.

увесь культурний багаж, який відріжнює Українського кольтоніста від бутра. Про розмову нема що говорити. По українськи обходиться самими примитивними поняттями, а по португальськи ледве починає учитися!.. Якось до мене забрили на стацію бувших моїх два ученики, що з місяць до мене ходили до школи. Ледве я добився від них, де вони йдуть. Шукають турми, де-б їх прийняли до роботи. Прийняли на сусїдній турмі, але за пару днів нагнали. Питаю пристава, за що прогнали. Відповідає мені, що ані до джагану, ані до лопати, ані за кухара, чи то хлопці вирвались від бутрів чи не знати звідки. Таких є тисячі і десятки тисячів по кольтоніях. Що-ж представляє в будучім така кольтонія чи українська імїрація? Кому і на що вона придається в будуччї? Без промислу, без руху розумового взагалі, без освіти вся ініціатива неможлива.

Ті, що поприїздили з Європи хоть знають дещо по свому прочитати; хоч з „Праці“ дещо довідаються про світ. Але нове покоління, то страшно подумати: воно немає ніяких стремлїнь, ніяких ідеалів, нічого святого. Церква для них поки маленькі, школи вони не бачили; Бразилії вони не знають, а про Україну не чули... Що вони є? Що люблять і що ненавидять?

Нічого!.. Вони знають що є мода носити

ра ні, об тім можна всіляко толкувати.

І так далше — одним словом: В кулко, Мацею!

Що розбір етнографічної Польщі, це насильство, отже політичний злочин, на це можна писатися, але розбір Польщі, яка загарбала Литву, Білу Русь й Україну та поневолювала ці народи і визискувала їх, експлуатувала в неімовірно глупий спосіб, на нашу думку цей злочин є настільки злочином, наскільки загарбаного добра не віддано їх правним власникам, значить Литви — литовському, Білої Русі — білоруському, а України — українському народови. Отсе був той злочин, який тепер конечно треба направити, хоч дати повне відшкодування цим покривдженим народам неможливо, так багато потерпіли вони, стаючи безмовним предметом дипломатичних шахрайств.

Коли-б Болгарії не віддано болгарам, Сербії сербам, а Румунії румунам, то й повільний розбір Туреччини можна би теж назвати великим злочином, меншим від розбору Польщі.

Дивуємось відвазі п. Патека, котрий розбір Польщі називає „великим злочином“, а забуває кілька злочинів мала на своїй совісті ця розібрана Польща.

Дуже цікаво звучить третя точка польської ноти, а саме: „зворот всього майна польської держави, загарбаного Росією в границях 1772 р.“ Mit dem Essen kommt der Appetit. Та це хоробливий голод. Багато з того, що забрала Росія, давно перетравив московський жолудок, який теж не вдоволявся чим-будь, а ще більше того загарбано від Польщі добра було сокиркою, яку Польща під лавою знайшла. Не знаємо як на тім вийшла би Польща коли-б Біла Русь, Литва та Україна зажадали від неї неправно загарбаних своїх маєтків. Одних лісів кілька то попалено на Україні, а хліба а худоби, а сліз, а крові!

А вже найцікавіше звучить точка 5. „Польща сама рішатиме про долю територій, що лежать на захід від границь з 1772 р. згідно з волею населення „що замешкує області“.

Щось більше перфідного й більше нельогічного годі собі уявити.

Не антанта не союз народів, а найважливіше не самі народи, про яких шкуру ходить, тільки Польща, одна Польща рішатиме отсе велике, світове питання.

Вправді є там дуже гарний додаточок: „згідно з волею населення“, але як виглядає ця „воля населення“, то ми дуже добре знаємо з того, що нині діється на галицькій Україні. Військова управа, колючі візачі української землі мазурами, табори інтернованих, 25 літ такого добра, а тоді: говори з другого світа!

„На захід від границь 1772“ в цих словах криється дуже дискретне пропозиція: Польща рішатиме про волю українського народу на захід від границь 1772 року, а

да на Вкраїну і дійшла аж до Київщини, все руйнуючи на своїм шляху. Але тут (під Білою Церквою) напав на Татар Дорошенко і так їх побив, що самого труду татарського лягло 11 тисяч. Але й сам гетьман зложив потім свою голову не від кого-ж як не від Татар а стало ся се так.

(Дальше буде).

Україні, ні так званій антанті, нікому, хто не є несповна розуму — це певно.

Шість літ ішла страшна різанина, народи гинули, від куль, від стричків, голоду, холоду, хороб і всякої нужди на те, щоб вернути на лінії зперед 1772 р. Союз народів, 14 точок Вільсона, самовизначення націй і нараз: „Польща сама рішатиме про долю територій, що лежать на захід від границь з 1772“!

Ні, це не відповідь большевицькому правительству Росії, а поличник нам, що ці території замешкуємо, це найбрутальніша провокація, яку собі лише можна уявити і вона без відповіді не останеться.

Читаючи отсей знаменитий документ польської дипломатії, мимохіть пригадуєш собі слова канцлера Акселя Оксенштієрні:

„Не знаєш сину, як мало треба розуму, щоб панувати над світом“.

Та ще одно, приходить на гадку, а саме що можна робити дуже славні годинники й писати погані дипломатичні ноти.

На всякий спосіб, пане Патека: В кулко Мацею!

(А. О. зі „Шляху“).

Жертви на укр. сироти в Галичині.

Прудентополіс:

Іван Любіна 5\$, Василь Войтович 20\$, збірка з Кандідо Абреу 14\$800, Настя Дольна 2\$, кружок нев. з Бара Гранде 7\$, Н. Н. 1\$, Мария Сидор 5\$, Іван Бутинець 1\$, на весілю у Ю. Олексина 15\$400, збірка з лінії Парана (у церкві) 43\$, Н. Н. 1\$, збірка з Домінго Рібас 12\$200, Др. О. Нікольський 5\$, Мих. Бутинець 2\$, на весілю у Вікт. Балабуха 6\$, на весілю у М. Лешука 10\$500.

Разом: 150\$900

В 16-ім ч. було оголошено: 465\$300

Загальна сума виносить: 616\$200

НА БІДНИХ У ГАЛИЧИНІ

жертвували:

Семен Ковальчук 1\$300, Онуфрій Курило 2\$, дівчата з Домінго Рібас 6\$300.

Разом: 9\$600

В ч. 16-ім оголошено було: 10.003\$900

Загальна сума зібрана досі: 10.013\$500

З Бразилії.

В Куритибі стараються, щоб до Паранагви було друге залізничне połącенє.

Наслідник трону італійського має прибути до Ріо де Жанейро в цілі відвідання бразилійського президента.

Дорога з Гварапуави до Фоз Ігвассу вже отворена. Отворив її бувший президент Парани, Ексц. Др. Афонсо Камарго. Ідучи до Фоз Ігвассу оваційно приймаємо достойного гостя у Прудентополи.

В С. Катарині колючісти-хлібороби організуються. В нас у Парані тяжко се вчинити навіть між своїми.

В Ріо відбулись збори робітників. На

В моїми мудрими „ПРОТИВНИКАМИ“.

(В справі моєї дописи „Без дороги“).

II

Життя є борбою — такий закон природи. Боряться партії, борються нації, борються цілі держави. У такій борбі одні падають, розтоптуються, гинуть і зникають, часом лишивши той чи иний слід в історії, а часом згинуть так, як худоба в лісу без усякого признаку. Інчі знов виходять побідниками, входять в історію з гордим чолом, множаться і розселюються по землі в великім розквіті своєї сили і могутности.

Доля так хотіла, щоб ми впали, щоб ми належали до нації, яка простерлася на землі і присуджена до смерті. По нас там у Європі топчуться. Топчуться Ляхи, Москалі, Румуни, Французи — словом топчуться всі, хто видувався в борбу. Топчуться не дивлячись на те, які муки нам завдають. Закон природи ім каже нас топтати, щоб займати під небом наше місце, нашу землю. Аби ніхто не перечив ім топтати нас одні посилаються на те, що нас »немає«; другі кажуть що ми ім колись »належали« разом з нашою землею; треті кажуть, що ми »большевики« і тим самим не маємо права на існування і так без кінця. Тим часом то все дурниці: ім хочеться розмножуватись, як множить ся всі істноти на землі, і свідомі чи не свідомі того закону, вони ширю топчуться по наших грудях!

Тим часом ми знаємо що ми є; що ми ніколи і нікому не належали з нашої волі; що такі претенсії є вираховані на нашу загалу, а закон природи стоїть і коло нас на сторожі і каже: »борітеся! ратуйте життя! вставайте хоч з поламаними членами, але не давайте цілком знищити себе!«

Так справа стоїть взагалі, так воно є тепер на Україні.

Перейдім тепер до Бразилії. Коли розпочалась іміграція, то різні народи посунули сюди. Поза тими, що приїхали шукати куска хліба, багато приїхало таких що приїхало з іншою метою: збагатитись як найшвидче і чий би то коштом не було. За та кими людьми є довголітний досвід ошуства, й вони в короткім часі заняли перше місце в нових містах. Темні, убогі і полохливі ми остались позаду. Нас випхнули з міст у ліса а тепер, коли превели залізниця, нас випихають навіть зі стацій. Це всім ясно; цього заперечити ніхто не може. Нам осталась колючія. Але здавалось би, що то не шкодить, на колючій також можна жити. Тим часом для стороннього глядача котрий знає більш менш наших переселенців, справа стоїть сумно. Сумно зза того, що зроблений гріш не іде колючістові на прожиток. тим, що колючісти ледве-ледве відживлюють ся він не має виглядів на будучину. Ще той, що прийшов сюди тай мусів зараз іти до роботи, хоч світа десь бачив. Інакше справа стоїть з тими, що вже тут народили ся і виростили на колючіях. Ті є абсолютно непридатні до боротьби в життю.

Умовий розвій — зеро; життєвий досвід — зеро; освіта — зеро; Крім знання махати фойсою чи сокиркою — кругле зеро, куди не вий. Для мене це стало яєним тоді, коли я побув між чужими і побачив там наших, що повиростили дома на колючій. То просто страшно!.. Різниця між диким бутром і таким вихованцем колючій дуже мала. Троха ляхів, пару молитов тяжко зрозумілих —

учейки, що з місця до мене ходили до школи. Ледве я добився від них, де вони йдуть. Шукають турми, де-б їх прийняли до роботи. Прийняли на сусідній турмі, але за пару днів нагнали. Питаю пристава, за що прогнали. Відповідає мені, що ані до джанацу, ані до лопати, ані за кухара, чи то хлопці вирвалісь від бутрів чи не знати звідки. Таких є тисячі і десятки тисячів по колючіях. Що-ж представляє в будучім така колючія чи українська іміграція? Кому і на що вона придається в будучині? Без промислу, без руху розумового взагалі, без освіти вся ініціятива неможлива!

Ті, що поприїздили з Європи хоть знають дещо по своєму прочитати; хоч з »Праці« дещо довідаються про світ. Але ново покоління, то страшно подумати: воно немає ніяких стремлінь, ніяких ідеалів, нічого святого. Церква для них поки маленькі, школи вони не бачили; Бразилії вони не знають, а про Україну не чули... Що вони є? Що люблять і що ненавидять?

Нічого!.. Вони знають що є мода носити хустку на шиї, а фачок і револьвер коло пояса; що є мода лаятись по бразильську, а не по українську, а поза тим кінець.

Мертве болото!..

А тим часом у тім болоті рухаться якісь мікроби; життя вимагає певних потреб. Ті потреби приводять ту масу темних одиниць до зносин з інчим світом. І ось тут приходить те, що мусіло-б мучити всякого Українця у котрого, є хоть троха чести та розуміння своєї національної гідности. Бо коли зустрічається на життєвому базарі отакий наш смертельно темний чоловік, то перша річ обруження це ошукати його; використати його глупоту для своїх цілей. Я дістаю часто листи з околиць Малету. Просять мене: »пишіть до »Праці«, публікуйте бо то ганьба нам: наші люди носить гадюки Ляхам; ті продають до С. Павля, а гроші йдуть на польські справи та на польську школу!« Це є оден з випадів такої глупоти; такий випад, що його видно всім, що виявляє загальне обурення. А чи то такий випад є оден? Чи такий випад, як напр. те, що А. Дзєціний почав торгувати між нашими з 5 тисячами, а за 5 літ виріс до 500 тисяч — чи то не є віддача себе з вишкани не знати кому і незнати за що? А тільки наших людей цілими десятками літ ждуть якогось рагаменто, щоб відобрати від якогось ошуста гроші?

Оце є та справа, що не давала мені спати там між чужими і заставляла мене покинути тепле місце залізничного урядника!

Хто ти? питали мене, я відповідав що я той самий, тієї народности, що й Іван чи Петро, котрий робить на турмі. »A quelle polaco?« Ні він Українець... »Ella m'esmo diz que é polaco!« Вирітєся його, що зве себе polaco, коли він є Українцем? То значить виректєся усіх таких Іванів, а в тім числі і самого себе! Назвати себе лянєм іспанцем або арабом? Треба занатто підним бути! (Дальше буде).

Лікар: »Пане господарю, не страхайтеся, але ногу треба конче відрубати.«

Господар: »Відрубати? — біднаж моя головонька, а що я потім зроблю з другим чоботом!«

Передплачуйте „УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“!

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“ виходить два рази тижнево з багатим фейлетоном про події на Україні, та подає найновіші точні вісті про Велику Україну, Галичину, Закарпаття, Буковину.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“ доходить до всіх закутин України і заступає народну думку єдиної, самостійної України.

Адреса:

„Ukrainskyj Prapor“
Mariahilferstrasse №. 88a, Zita-Hof
Wien VI.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА!

Панове купці і рільники!

Продає ся посілість в перворяднім порядку так для годівлі худоби, як для провадження гандлю вже усталеного і запевненого з добрим відбутом.

Має власности 170 алькерів землі, 100 алк. землі під управу а 70 алк. герви, обгородженої дротом, який відділяє землю управну від пасовиска. 50 штук ходоби, 30 коний, 100 свиней до годівлі. Дім новий зі склепом, покритий дахівкою, склад на герву і всякі продукта споживчі, 5 домів для служби, 2 кароси пароконні, при торі колейовім, 6 кіл. від стації Ребоусас.

Склеп з добрим відбутом, торгуєся товару за 4 — 5 тисяч місячно. Продається з причини перенесеня властителя до Іраті. Ціна приступна для всіх. Проситься зголосити до низше підписаного властителя або до фірми

„Одрецкий і Козакевич“.

в Іраті.

Властитель: Константин Одрецкий.

Лікар і оператор

Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації залізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючи можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу вислаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246

BEBAM AS CERVEJAS

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українських шпитали в Прудентополя, поручає всім терплячим Українцям мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолуду, недуги утробы, нирок, гемороїди, недуги скірні, ріжні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірем, а дістане порадy.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українськїм шпитали. (Безплатно для бідних).

Кравчарня „УКРАЇНА“ Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгда лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Parandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Паран
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склепу свідомого Українця, в котрім найдуть ся товари споживчі, знаряди домашнього вжитку. Хто що потребує а певно що не пожалує, коли сповнить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіже і всякі продукты кольоніяльні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалітєті Іраті

Продаю товари ріжнородні — якій справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕРНО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і т. д. усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усякі споживчі товари: Капелюхи — стрільні артикули — браси зі золота як брошки — перстені, ланцуски до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

Український склеп ХРУНІА І БРАТА. в кольонії Вєра Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтєвній ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обрччі з тїмбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сїль мїлка і груба, риж, капелюхи єукнянні і солоньянні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтєвній ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепари.

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї залізничої.

В його skleпі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сїм переконаєть кождий, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і инші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєть власний віз, а в разі потреби винаймаєть фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

Продаємо ріжнородні продукта по найтанній ціні.
Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тїмбо, кору в брамонуї, віск, масло кури, і т. д.
На складі єть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукняні і солом'яні, і т. д.
Chrún & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципїю Іраті

Продаю товари ріжнородні — яки справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗИАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.
Напитки ріжнородні. Скуповую герву На складі КАВА — ЦУКОР — уся споживчі товари: Капелюхи — стрільні артикули — браси зі золота як брошки перетей, ланцушки до годивників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтанній ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі skleпарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я свідомий, що переконаєть, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атланта

Більц

Вода Столова
Женжібре

ГАЗОСИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помаранч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насїне ячменю за контрактом або продаємо вибиране насїне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усїм Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних материй, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі инші товари галентарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий, Каву в зернях і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скупуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, сїчки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна
Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.